

ΩΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 6 του Νοέμβρι 1908 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 171

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΨΥΧΑΡΗΣ. 'Απολογία.
ΛΑΖ. ΒΕΛΕΛΗΣ. "Ενας σπουδαίος δημοτικιστής ἀληθομνημένος.
Α. Ε. Γράμματα Ξενιτεμένου.
ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ. Κυνήγι ἀγριοπαπιῶν (μετάφρ. Ἰντας Γαρτζώνη).
Α. ΣΙΓΑΝΟΣ. Θεατρικά—'Η πρώτη τοῦ Βασιλικού.—'Η «Κατοχή» στήν 'Αλεξάνδρεια.
ΚΑΛΗΝΥΧΤΑΣ. Νιώσματα.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ἐδανθία Χατζῆ. Ἀέριτος Παλαμάς. Ρήγας Γκόλφης.
Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ πράγματα (Τὸ ἄρθρον τοῦ Σταθάπουλου—'Ο κ. Δραγούμης καὶ τὸ Σύνταγμα—'Ο ἱεραπόστολος τῆς 'Ιδέας—'Ο Βασιλιάς μας στήν 'Αγγλία—Σοφοὶ γιαιροὶ—Οἱ δικοὶ μας σὴν Ρουσία).
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τὰ χεῖρά σου πού ὄλο γελᾶν γιὰ φίλημα ἄς κλειστούνε.
Πῶς τὰ μπουμπούκια λαχταρῶ σὲ ρόδα πρὶ ἀνοίχτουνε!
Στὸ παρεθύρι μού γελᾶς, στήν πόρτα μὲ πειράξεις.
Στὴν κάμαρή σου ὅταν κλειστείς γιατί κλαῖς καὶ στεναίξεις;
Μουῦ πάνε, ψές σὰ διάβρινες τὸν ἔγκρεμό, κυρά μου,
Πῶς ἀπ' τὰ χεῖρά σου ἄβελα ξέφυγε τὸ νομὲ μου.
Μιά νύχτα τὰ περτάστερα στὰ οὐράνια ἔχαν κυνήγι,
'Επαρκαστρίτησες ἐσύ, κ' ἐκεῖθε ἔχετε ξεφύγει.
'Η γειτονιά τὸ φώναξε—ἐγὼ δὲν εἶπα λέξη,—
Πῶς ἐκρυφομιλάχμα ψές νύχτα ὅσο νὰ φέξει.
Τάμμα σοῦ τόχω ἀπὸ καιρὸ φιλάκι νὰ σοῦ δώσω,
Κάμε καλὸ καὶ βόγη με γιὰ νὰν τὸ ξεπλευρώσω.
Μουῦ πάνε, πῶς δὲ μ' ἀγαπᾶς, καὶ πῶς γελᾶς μὲ μένα,
Καὶ τὰ φιλιὰ τί γίνονται πού σουῶω ἐγὼ κλεμμένα;
Ποῦ νὰ σὲ βρῶ ὀλομόναχη νάρθω νὰ σὲ ρωτήσω,
'Αχ! πῶς τὸ δίνεις τὸ φιλι καὶ πῶς τὸ παίρνεις πίσω;
'Η γειτονιά κι' ἄ σὲ θεωρεῖ μὲ κάκικα καὶ μὲ φτονο,
Ζουλέβει τὴν ὁμορφονιά πού ἐγὼ γι' αὐτὴνε λυώνω.
Τὴν ὥρα πού ἐμίσεθα, ἀπ' τὴν κορφοῦλα πέρα,
Χίλια λογάκια σουῦστελα μὲ τὴν πνοή τοῦ ἀγέρα.
Σιμά στὴ δάφνη διάβηκες, κ' ἔφυγε τὸ κλωνί της,
Τὴν τόση ὁμορφιά σου νὰ στεφανώσαι ἀπ' τῆς.
Λιμπίζουμαι τὸ βλέμμα σου πούναι γιὰ μὲ σὰ χᾶδι.
Πούναι γιὰ μὲ σὰν ἄγιο φῶς στῆς ζήσης τὸ σκοτάδι.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΕΝΑΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΗΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ

'Εφαχνα στὸν κατάλογο γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ κ. Διομήδη Κυριακού, κ' ἔφαχνα στήν ἀντικρινὴ σελίδα βλέπω τὸ ὄνομα Τιμόθεος Κυριακόπουλος μὲ ἓνα ἔργον πού ἔχει τίτλον «Πραγωγή τῆς Χριστιανικῆς Κατηχήσεως», καὶ παρακάτου ἀπὸυ φανερώνει τὸ μεγάλον χρέος, ὅπου ἔχει κάθε Χριστιανὸς νὰ εἶναι τέλεια κατηχημένος εἰς τὴν Πίστιν του». Ἡ διπλὴ γλώσσα τοῦ τίτλου μουῦκαμε περιέργεια νὰ δώσω μιὰ ματιὰ σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον—ἔτσι λοιπὸν γιομῶζω τὸ σκέδιο καὶ σὲ λίγο μου φέρνουν δύο τομους μεγαλοτύποιους ἀπὸ 560 σελίδες τυπωμένους στὴ Βενετία στὰ 1759. Ὁ συγγραφεὺς εἶπουν διδάχος καὶ Θεολόγος ἀπὸ τὴ Χιό, ἄλλο ὅμως ἔργον δικό του δὲ φαίνεται νὰ ὑπάρχει.

'Ο Βρετὸς στήν Νεοελληνικὴ του Φιλολογία, ὡς καὶ ὁ Σάββας στὴ δική του περσότερα ἀπ' ὅσα ἔγραφα ἴσια μὲ τὴν ἄρα δὲ λένε γι' αὐτὸν τὸ συγγραφεὺς. Ὅποιος ὅμως διαβάσει τὸ βιβλίον του θὰ δεῖ ἄκρως πού τοὺς τίτλους ὅπουχε τοὺς ἀξίξει ἀληθινά. Γραμματισμένος εἶπουν, καὶ πολὺ βαθειά—ἔτι ἐμελέτησε, εἴτε ἑλληνικὸ εἴπουν εἴτε λατινικόν, τὸ κατὰλαβε τέλεια καὶ τὸ αἰσθάνθηκε. Τὸ βλέπεις ἀπὸ τὸν τρόπο πού μεταφράζει τὰ κείμενα ὅπου ἀναφέρνει καὶ ἀπὸ τὴν ὀλη ὁμιλία. Ὅποιος λέει τὰ νοήματα τοῦ μὲ ξαστερωσύνη θὰ πεῖ πῶς τάχει ἄρμα μέσα στὸ μυαλό του, καὶ ὁ λόγος τοῦ Κυριακόπουλου εἶναι σὰν ἀντιφεγγιὰ ὁμορφου κορμιού μέσα σὲ γυαλιστερό καθρέφτη. Τὴν ὥρα πού τὸν ἐδιάβαζα δὲ μπόρουνα παρὰ νὰ θυμηθῶ τοὺς λόγους τοῦ Χρυσόστομου πού ζηγούσαμε στήν πρώτη—πιστεύω καὶ στὴ δευτέρη—τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Ὁ Κυριακόπουλος οὔτε τὴ φήμη οὔτε τὸ ἀξίωμα τοῦ Χρυσόστομου δὲν ἔχει, τὸ ξέρω εἶναι ὅμως φῶς φανερό πού σ' αὐτὸν τὸ καλὸ ζυμᾶρι δὲν ἔλειπε, κι' ἄ δὲν ἔγινε ξακουστὸς μὲ ἄ δὲν ἐμεγαλοῦργησε, φταῖνε οἱ περὶ στασες καὶ ἡ σκλαβιά τοῦ Ἑθνους. Στὸν πρόλογόν του μᾶς λέει πού ἔργον τῆς λογῆς ὅπου καταπιάστηκε αὐτὸς δὲν ἔγινε καμιά γλώσσα, μὰ μῆτε καὶ οἱ φίλοι του μπόρεσαν νὰ τοῦ ἀναφέρουν ὅμοιο κανένα—ὥστε βλέπουμε πού εἶπουν συγγραφεὺς πρωτότυπος κ' ἐνοούσε νὰ δουλεύει σπουδαῖα. Κρίμα πού δὲν ξέρομε τίποτις ἄλλο γιὰ ἓναν ἄνθρωπον τῆς ἀξίας—ἐλπίζω ὅμως πού ἐτούτη μου ἡ σημείωση θὰ δώσει ἀφορμὴ σὲ κάποια μελέτη, καὶ δὲ θὰ ξαφνιστῶ διόλου ἂν ὁ ἓνας ἢ ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς φιλότιμους νέους πού πῆγαν καὶ σπούδασαν τὰ χειρόγραφα στὰ διάφορα μοναστήρια καὶ σχολεῖα τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν βγεῖ ὁμπρὸς καὶ μου πεῖ πού τὸ-

νομα τοῦ Κυριακόπουλου βρίσκεται στοὺς κατάλογους ὅπου ἐτυπώθησαν τὲς τελευταῖες χρονίες καὶ ἐγὼ δὲν εὐτύχησα νὰ τοὺς δῶ.

* * *

'Ο Κυριακόπουλος δὲν εἶπουν μονάχα σοφός, εἶπουν καὶ ἄνθρωπος μὲ χαραχτήρα. Ὅταν ἔγραφε εἶπουν ἡ ἐποχὴ τῶν Μαυροκορδατιῶν τῆς Μολδοβλαχίας, κ' ἓνας ἀπ' αὐτοὺς, ὁ Νικόλαος, εἶπουν συγγραφεὺς ὁ ἴδιος καὶ εἶχε κι ἄλλους πού δούλευαν γιὰ λογαριασμὸ του. Ἀνάμεσα στὰ χειρόγραφα τοῦ Μουσείου, ὅπου βρισκόμεθα τούτη τὴ στιγμῆ, εἶναι δύο μεταφρασμένες κωμωδίες τοῦ Μολιέρου πούγιναν στὸ Βουκουρέστι, L'Étourdi καὶ Le Cren imarimaigne, κὶ ὅπου μιὰ μέρα θὰ μὲ κάμουν νὰ γράψω κάτι, ἐπειδὴ εἶναι σπουδαῖες γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας. Ἄν ὁ Κυριακόπουλος ἐδούλευε στὸ Βουκουρέστι, κὶ αὐτὸς, δὲ μπορῶ νὰ τὸ ξέρω ἐμμενε ὅμως ἀνεξάρτητος καὶ μὲ τὴν αὐλή δὲν εἶχε νὰ κάμει τίποτις. Τὸ δείχνει ἡ ἀφιέρωση τοῦ βιβλίου ὅπου εἶναι:

ΤΩ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΩ
ΓΙΩ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΤΗ ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΣΟΦΙΑ

Μὲ αὐτὸ δὲ λιβανίζει κανένα ἐπίγειο, μὰ μῆτε καὶ προσβάλλει κανένα—δίνει ὅμως μὲ τρόπο ἓνα γερὸ μάθημα σὲ συνάδερφους ὅπου δὲν ἔχωνε τὰ καμώματα τοὺς. Πιστεύω πῶς δὲ θὰ κακοφανεῖ τοῦ ἀναγνώστη νὰ δεῖ ἓνα κομματσούλι αὐτῆς τῆς περιεργῆς ἀφιέρωσης καὶ γι' αὐτὸ ἀσκῶνω ἐδῶ τίς πρώτες γραμμές (*).

«Γυρεύουσιν οἱ ἄνθρωποι ἄνθρωπον, εἰς τοῦ ὅποιου τὸ ἐξακουστὸν ὄνομα νὰ ἀφιερῶσους τοὺς κόπους καὶ τὰ συγγράμματά των, διὰ νὰ συμβάλλουσιν ἀπὸ αὐτὸ βοήθειαν, σκέπος καὶ τιμὴν πρὸς αὐτά. Τὸ βιβλίον ὅμως τοῦτο, ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ, ΓΙΕ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΣΟΦΙΑ, ὅπου ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δούλος σου ταπεινῶς σοῦ ἀφιερῶνω εἶναι τέτοιας λογῆς, ὅπου δὲν τοῦ χρειάζεται παρὰ ἀπὸ τὴν Παναγαθότητά σου βοήθεια καὶ παράστασις. Ἐπειδὴ καὶ ἐνπρώτοις αὐτό, ἔτι καλὸν περιέχει, μεγάλον ἢ μικρόν, ὀλίγον ἢ πολὺ, δὲν εἶναι ἄλλο μόνον δῶρον ἐδικόν σου. Ὅθεν ἐπειδὴ ἐδικόν σου, εἰς ἄλλον δὲν πρέπει νὰ προσφερθεῖ παρὰ εἰς ἐσένα ὅπου τὸ ἔδωσες».

Σ' αὐτὸ τὸ δείγμα ἡ γλώσσα εἶναι ἀνάκατη, Μισοβάβαρη, ὅπως τὴν ἔλεγε ὁ ἴδιος—ἡ πρώτη μάλιστα περίοδος εἶναι σωστὴ καθαρεύουσα, καὶ ἡ ἐπιγραφή τῆς ἀφιέρωσης ἀρχαῖζει ὀλότεια. Μὴ νομί-

(*) Ἀξίζει νὰ παρατηρηθεῖ ἡ φράση... ἄλλο μόνον ἢ ὅποια βρίσκεται στὸ βιβλίον τοῦ Κυριακόπουλου τόσο συχνὰ ὅσο καὶ ἡ ἰσοδύναμή της ἄλλο.. παρὰ.

ζετε όμως που είτουν τέτοια ή συνήθεια του: αυτός είτουν ενάντιος σ' ένα σύστημα άλαμπουργέζικο που ποτέ δε θα κάμει ταίρι με την Τέχνη, που χαλνάζει κάθε όμορφη τού λόγου και τόν καταντάει Θεός φυλάξοι. Ός τόσο δίχως να τ'ό θέλει ακολουθεί για μια στιγμή τή γενική πρόληψη, και μιλώντας προς τ'ό Θεάνθρωπο τ'ό βρίσκει προπούμενο ν: μεταχειριστεί γλώσσα διαφορετική: τή γλώσσα τής Λειτουργίας που κατ' αυτήν τή στιγμή δε μπορούσε να τή λησμονήσει.

"Α θέλετε να δείτε τί λογής είτουν τ'ό γράψιμο του Κυριακόπουλου, διαβάστε αυτά που μεταφέρνω από τις σελίδες 1—12 του δεύτερου τόμου και όπουναι σ' όλα και καθ' όλα από τ'α καλλίτερα του βιβλίου. Θα βρείτε στην αρχή άμέσως μια παραβολή όμοια με αυτές του Βαγγέλιου.

Συνηθίζουσιν οι βασιλείς όταν στέλνουν τους Αποκριταίους των προς άλλα βασίλεια, εις τόν καιρόν τόν ίδιο τής Επιτροπής των να τους παραδίδουν ξεχωριστά και με μεγαλειότητα σπουδήν εκείνα όπου περισσότερον από τ'α άλλα πράγματα τους εγνοιάζουν. Αύκρίστου τώρα τόν υιόν του Θεού, όταν έστειλε τους Μαθητάς του δια Αποστόλους, και Πρόσβεις του εις δ-λην τήν γήν τί τους έπαράδωκεν εις πλέον ξεχωριστόν τρόπον. Μαθητάδες μου αγαπημένοι, τους λέγει «Ός καθώς έστειλεν έμένα ο Πατέρας μου έτσι και εγώ στέλνω εσάς. Πηγαίνετε λοιπόν...—«Τί δια να κάμωμεν, Σωτήρα μας; Να πολεμήσωμεν με τ'α Έθνη; να χαλάσωμεν τους Ναούς των; Να κατατσακίσωμεν τ'α ειδώλα; Να κτίσωμεν Έκκλησίας; Να στήσωμεν τόν Σταυρόν σου; —«Αχ... και αυτά όλα είναι πράγματα όπου θέλουν συνακολουθήσει από λόγου των. Ό σκοπός σας θέλω να είναι έλος εις τ'ό να διδασκαλεύετε τόν κόσμον εις τες Άλήθειες όπου εγώ σας έδιδασκάλευσα. Πηγαίνετε λοιπόν, διδασκαλεύσατε όλα τ'α Έθνη». Ίδου τ'ό τέλος τής Επιτροπής, ίδου ο σκοπός έλος τής Αποστολής και τής Προσβείας «Διδασκαλεύσατε όλα τ'α Έθνη. Ύστερα αφού τ'α διδασκαλεύσετε και τ'α μαθητεύσετε εις όλες τες άλήθειες όπου είναι αναγκαίον να γνωρίσωσι και να μανθάνουσι, τότε τ'α βαπτίσετε, βαπτίζοντες αυτά εις τ'ό όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Έπειτα αφού τ'α βαπτίσετε, πάλιν αρχίσατε να τ'α διδασκαλεύετε, δια να ήξέουσι και να φυλάγουσιν όλα εκείνα όπου εγώ σας έδιδασκάλευσα,

διδάσκοντές τους να φυλάγωσι τ'α πάντα όσα εγώ σας έπρόσταξα». —«Διδάσκαλέ μας Ούρανιε, ποία χρεία τ'όσων διδασκαλιών; τί έφελος τ'όσης μαθήσεως; διατί τ'όσες διδαχές; αυτές θέλει δυσκολεύουσι και εμποδίσουσι, τ'ό δλιγότερο θέλει προσμακρύνουσι και άργήσουσι τόν επιθυμισμένον καρπόν τής υπηρεσίας μας. Πολλοί χοντροί εις τόν νούν θέλουνι μας δώσουν μεγάλον κόπον ώστε να τους δώσωμεν να μας γροικήσωσιν. Άλλοι αφού γροικήσωσι, φερμένοι εις τες φροντίδες του κόσμου, εύθως θέλει τ'α ξεχάσουσι. Πολλοί άνυπόμονοι εις τ'ό να ακούουσιν τ'α λόγια μας θέλει αποσυρθούσιν. Άλλοι δυσκολευμένοι από τες γήινες μέριμνες δεν θέλει εύρουσι καιρίν άρμόδιον δια να συντρέχουσιν εις τες διδασκαλίας και διδαχές μας; και οι έπιλοιποι από όκνηρίαν και άμέλειάν των καν δεν θέλουνι μας κοντεύσει.

* * *

Και δίχως να τ' ακούσω από τόν ιδιονε, όσα ειχα διαβάσει εδω κ' εκεί στο βιβλίο του έσωναν για να μορφώσω τή γνώμη ότι ο Κυριακόπουλος ενάντημισυ αιώνα πριν από μας, είτουν δημοτικιστής πούρος: σας κρίνω όμως να φανταστείτε τή χαρά μου όταν, παίρνοντας να διαβάσω τόν πρόλογο—τ'ό πολύτιμο αυτό μέρος κάθε βιβλίου όπου ο συγγραφέας ξεμολογείται και μαθαίνεις τόσα μυστικά δικά του ή τής φαμίλιας του ή του τόπου όπου έζωσε— ήβρηκα που ο Κυριακόπουλος ξετυλίγει ελάκρη θεωρία για τ'ό ζήτημα τής γλώσσας, και φανερώνει ιδέες άπάνου κάτου όμοιες και άπαραλλάχτες με εκείνες που σήμερα αγωνίζομαστε για αυτές στην Άθήνα, στην Πόλη, στο Παρίσι, στο Μόναχο, στο Βερολίνο, στο Λίβερπουλ, στο Μάντσεστερ, στη Λόντρα και πέρα μακριά ίσια με τήν Καλούττα. Είναι κι αυτή μια από τις άτυχίες τής ρωμισμένης που δεν ήφισαν τόν κάμπο ελέφτερο σ' αυτές τις ιδέες να καρπίσουν και να ώρμάτουν. Στα εκατό πενήντα χρόνια που πέρασαν τ'ό ζήτημα θα είτουν λυμένο κι άλησημονημένο, τ'α ρωμιόπουλα θ'έξεραν λιγότερους τύπους γραμματικής, μα ήχχαν τ'α μυαλά τους γιομάτα στέρια και χρήσιμη μάθηση, ίσως δε και ή γνώση δε ήχτουν τόσο λιγιστή στον τόπο.

Θά αναφέρω λοιπόν τ'α λόγια του συγγραφέα, και για να τ'α έννοήσει ο καθένας θα προστέσω μονάχα που κατ' εκείνον τόν καιρό στη Μολδοβλαχία κι άλλου θεολόγοι και κοσμικοί έγραφαν ή μια

γλώσσα ελότελα άρχαιομορφη που σου θυμίζει τ'α έργα του Πλουτάρχου και του Λουκιανού ή μια γλώσσα που άλήθεια δεν είτουν για τους βαθύ πού-δαστους, ως τόσο όμως άπόφευγε με φόβο και τρόμο κάθε λέξη πούμοιαζε ζένη ή χυδαία. Αυτούς λοιπόν ειχε μπροστά στα μάτια του ο Κυριακόπουλος λέοντας:

Μην σου φανή δλιγότιμον τ'ό βιβλίου, αν τ'ό ίδης εις άπλήν φράσιν συγγραμμένον. Έπειδή και κατά τόν σκοπόν του ανθρώπου πρέπει να είναι και τ'α μέσα τ'α όποια αυτός επιχειρίζεται δια να φθάση εις τ'ό τέλος του... Ό σκοπός μου εις τ'ό να γράφω έσταθη όχι δια να διδασκαλεύσω τους διδασκαλευμένους, ή δια να φανώ διδάσκαλος λόγιος εις τους φιλομαθείς και να λαμβάνω από αυτούς έπαινον και τιμήν, ήξέουσαν από τόν Διάλογον ότι «Όταν εκείνος όπου διδάσκει γυρεύει έπαινους, χαλά τόν καρπόν των κόπων του» αλλά να προβάλλω τήν δόξαν του Παναγάθου Θεού και να διδασκαλεύσω τους άμαθείς, άπαιδευτους και πλέον άπλους χριστιανούς, και να τους έλευθερώσω από τόν χαμιν και άπόλειαν εις τήν όποιαν ή άμάθεια τους φέρνει. Όθεν «προς τους άμαθείς πρέπει τινάς να λέγη εύκολα, όχι ύψηλά ούτε δύσκολα». Δια τούτο αν ήθελε λαλήσω μισοβάρβαρη ή εις άλλον πολυσπούδακτον τρόπον ήθελε δώσω βέβαια εις τήν γνώμη των Έλληνητών, αλλά όχι εις τήν γνώμη του Θεού. Διατί οι άπλοι και άμαθείς χριστιανοί δια τους όποιους κυρίως τ'ό έγραφα δεν ήθελε ώφεληθούσι, και τέτοιαις λογής ειχα χαμένον τόν κόπον μου, και εις τήν τριμερήν ώραν τής Κρίσεως ήθελε δώσω σοικτότατον λογαριασμόν εις τόν Θεόν πως έδιάφθειρα τόν πολύτιμον καιρόν όπου αυτός μου έδωσε δια προσωρήν και ματαίαν δόξαν του κόσμου.

Αν απ' αυτά τ'α λόγια βγάλεις τ'ό θεολογικό νόημα και βάζεις στη θέση του τις πραχτικές και ένθικες έννοιες τής εποχής μας, θα ιδείς που ξεφράζουν τρανότατα τις ιδέες και τόν πόνο του Ψυχάρη, του Παλλη, του Φωτιάδη και των άλλων κορυφαίων που τους τρομάζει ή άμάθεια και ή κορφα φιλοδοξία όπου παιδεύουν τόν τόπο μας σήμερα.

Ακούστε έπειτα αυτό τ'ό άλλο που λύνει μια φορά για πάντα τ'ό πολύκροτο ζήτημα τί γλώσσα μιλούσε ο γραμματισμένος κόσμος και ή άψηλή κοινωνία στους περασμένους αιώνες.

IBAN TOYPIKENEΦ

ΚΥΝΗΓΙ ΑΓΡΙΟΠΑΠΠΙΩΝΕ

— Θέλετε, άρεντικέ, να παλαιούμε στη Λυόβη; μου λέει μια μέρα ο Γερμολάης. Θα βρούμε πολλές πάπιες κει πέρα.

Μόλο που δε μου παραγούστಾರೆ αυτό τ'ό κυνήγι, δέχτηκα τήν πρόταση. Η Λυόβη είν' ένα σπουδαίο χωριό στη στέππα, που τ'ό στεφανώνουνε ή μητρόπολη τής ή παλαιά και δυό μύλοι χτισμένοι στις όχτες τής Ροσσόλας, ποταμιού μικρού, που τρέχει πλάι στο δρόμο και διασκέζει μεγάλους βάλτους.

Λίγο παρέκει από τ'ό χωριό, τ'ό ποταμάκι αυτό γίνεται δεξαμενή, όπου στο μέσο οι καλάμιές πλέκουνε νησάκια. Εκει ζούν και πληθαίνουνε άγριοπαππιες κάθε λογής. Πετούνε σε μικρά κοπάδια πάνουθε από τις φωλιές τους, που πάντα ο άέρας

κουνάει και ο κυνηγός κι ο πό τ'αμπέλης δε μπορεί να κρατηθή και να μη τους ρίξη καμιά τουφεκιά περνώντας.

Μα οι πάπιες σ'α φρόνιμα πουλιά δεν κοντέβουνε ποτές τις άκρες και ο σκύλος πάλε ποτές δεν άποφασίζει να μπή στο νερό ένεκα πουχει βούρκο και χόρτα κ' έτσι είπαμε να γυρέψουμε κανένα πιασί.

Γυρίζοντας στο χωριό, στο στρίψιμο του δρόμου, άπαντήσαμε ένα σκύλο αρκετά κακομοιρασμένο. Ένας κυνηγός τόν ακολουθούσε με τ'ό τουφεκι του στον ώμο σταυρωτά.

Τ'α σκυλιά μωριστήκανε τ'όνα τ'αλλο όπως πάντα συνιθίζουν, κι ο άνθρωπος προχώρεσε σε μας, χαιρετώντάς μας με πολλήν ευγένεια. Μου φάνηκε νέος καμιά εικοσιπενταριά ίσα με εικοσιέξη χρόνων. Μαλλιά μακριά, που τ'ό κβάς (1) ειχε σκληράνει, κρέμονταν σε ξερές και μεγάλες πλεξίδες γύρω από τ'ό πρόσωπό του, που είτανε τυλιγμένο σενα μαύρο μαντήλι σ'α ν'αχε ποδόδοντο.

— Μπορώ να σας περητήσω σε τίποτα; μου λέει με πολύ ευγενικόνο τρόπο, με λένε Βλαδίμηρο

(1) Τ'ό κβάς είναι τ'ό συχνότερο πιότη στη Ρουσία, όμοιο με τ'ό τσάι και τ'ό ρακί. Με τ'ό κβάς λουστάρουνε οι χωριάτες και τ'α μαλλιά τους,

και είμαι κυνηγός σε τούτα τ'α μέρη. Έμαθα πως φτάσατε δω πέρα και β'αχα γλήγωρα να σας συν-απαντήσω.

— Καλά. Έλα μαζί μας, του άπολογήθηκα. Κι άμέσως μου ξεφηνήθηκε τήν ιστορία του. Μια φορά είτανε νησάκι (δούλος) έπειτα λευτερώθηκε. Χρημάτισε κάποτε καμαριέρης, ήξερε να γράφη και να διαβαζει και καλύτερα ειχε διαβάσει και κάμποσα ρομάντσα. Τ'ό κακό όμως είναι που, όπως κι όλοι σ'αν και δαύτον, δε δουλεβε και δεν ειχε ούτε μονόλεφτο. Κι από τ'ό μαννα τής έρήμου αν έλπιζε, δε θα είτανε βέβαια φτωχότερος. Μιλούσε άργά και σοβαρά και ήθελε να φαίνεται νιατεγκέ, πράμα που σ'εκανε να υποθέσης πως ειχε τήν άξίωση ν' άρέση στις γυναίκες και πως οι κατάχτησές του είταν εύκολες, γιατί οι κοπέλλες στη Ρουσία τρελλαινούντι για τους όμορφους κουδεντιασταδες.

Καθώς μιλούσε, μούδωσε να καταλάβω, χωρίς ν'αν τ'ό πολυπ'η, πως είτανε δεχτός και σε πολλούς χτηματίες από τ'α περίχωρα, πως έπαίξε κάποτε κι από καμιά παρτίδα πρεφερέντας (1) σε καμιά οικογένεια στη χώρα και πως γνώριζε μάλιστα και πολλά πρόσωπα από τήν πρωτεύουσα.

(1) Παζινίδι πολύ γνώριμο στη Ρουσία.

